

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1946 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till stödjande av oljeväxt- samt lin- och hampodlingen m. m. jämte i ämnet väckt motion.

I en till riksdagen den 1 mars 1946 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 108, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1) medgiva, att stöd för odling av de i propositionen omförmälda kulturväxterna må ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med av föredragande statsrådet uppdragna riktlinjer;

2) å riksstaten för budgetåret 1946/47 under nionde huvudtiteln anvisa dels till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter ett reservationsanslag av 35 000 kronor, dels till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å linhalm ett reservationsanslag av 610 000 kronor och dels till Odling av gummiförande växter ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehåft en inom andra kammaren vid riksdagens början väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 292, av herr *Hansson* i *Skediga m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i likhet med vad som skett under tidigare år för hampodlingen och förädlingsverksamhetens bedrivande anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för motionen får utskottet hänvisa till denna.

I. Åtgärder till stödjande av odling av oljeväxter.

Alltsedan år 1939 ha statsmakterna genom särskilda åtgärder lämnat stöd åt odlingen av oljeväxter. I fråga om de under tiden till och med år 1944 vidtagna stödåtgärderna torde få hänvisas till propositionerna nr 243/1939 L, IX H. T. 1940 p. 94, 132/1940 L, 29/1941, 345/1941, 177/1943 och 199/1944.

Genom beslut den 23 mars 1945 har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. nr 50; r. skr. nr 101) fastställt följande garantipriser

å vårsått till oljefabrikerna levererat frö med 9 procent vattenhalt av 1945 års skörd nämligen

för vårraps	kronor 0: 92	per kilogram
» vitsenap	» 0: 80	» »
» Fiskeby senap	» 0: 87	» »
» vallmo	» 1: 10	» »
» linfrö	» 0: 85	» »
» hampa	» 1: 25	» »
» solros	» 1: 10	» »

Beträffande höstraps och höstrybs av 1946 års skörd godkände riksdagen ett högsta garantipris av 95 öre per kilogram. Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 15 juni 1945 fastställt garantipriset för frö av nämnda växter av normalkvalitet av 1946 års skörd till 85 öre för kilogram vid leverans till oljefabrikerna av en till 9 procent vattenhalt nedtorkad vara.

I fråga om icke kontraktso odlade fröpartier ha fastställts inlösningspriser, vilka med 4 öre per kilogram understiga de priser, som utbetalas till kontraktso odlare.

I samtliga nu angivna garantipriser ha inräknats kostnaderna för torkning av fröet m. m.

Organisationen av odlingen av de egentliga oljeväxterna har uppdragits åt Sveriges oljeväxtodlares centralförening u. p. a., medan organisationen av odlingen av lin och hampa för spånadsändamål anförtrots Riksförbundet lin och hampa. Enligt avtal mellan nyssnämnda centralförening och Svenska lantmännens riksförbund har emellertid detta förbund åtagit sig att mot viss ersättning omhändervärd fröets mottagande, torkning och rensning m. m. samt att leverera fröet till oljefabrik. För denna verksamhet har förbundet inrättat en särskild avdelning, benämnd Oljeväxtcentralen.

Genom beslut den 13 april 1945 har Kungl. Maj:t bemyndigat statens livsmedelskommission att från den inom kommissionen inrättade clearingkassan för fettvaror täcka förlust å den inhemska odlingen av oljeväxtfrö under år 1945.

Till befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter har för löpande budgetår anvisats ett anslag av 35 000 kronor. Av anslaget ha disponerats dels högst 7 000 kronor för bestridande av livsmedelskommissionens kostnader under budgetåret 1945/46 för undersöknings- och försöksverksamhet på oljeväxtodlingens område, dels högst 18 000 kronor för utbetalning till Sveriges utsädesförening för bestridande av kostnaderna för av föreningen bedrivna förädlingsarbeten och försök med oljeväxter m. m. för tiden intill den 1 juli 1946, och dels högst 10 000 kronor för utbetalning till Algot Holmberg & söner aktiebolag för bestridande av kostnader för förädlingsarbeten med sojaväxter.

I skrivelse den 25 januari 1946 har *statens livsmedelskommission*, med överlämnande av en inom kommissionen upprättad promemoria angående

odling av oljeväxter under år 1946, hemställt, att dels en i promemorian framlagd plan för stödjande av oljeväxtodlingen under år 1946/47 godkändes, dels åt statens livsmedelskommission uppdroges att fastställa garantipriser på oljeväxter i huvudsaklig överensstämmelse med ett av kommissionen upprättat förslag, dels ock för budgetåret 1946/47 till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter anvisades ett reservationsanslag av 25 000 kronor. Vid livsmedelskommissionens framställning fanns förutom förenämnda promemoria fogad en promemoria angående kostnaderna för framställning av olja ur svenskt oljeväxtfrö. I anledning av livsmedelskommissionens ifrågavarande framställning har *statens priskontrollnämnd* den 22 februari 1946 avgivit infordrat utlåtande.

Tillika har *Algot Holmberg & söner aktiebolag* i skrivelse den 25 juli 1945 hemställt om statsbidrag med 20 000 kronor för fullföljande under år 1946 av bolagets förädlingsarbeten med sojaväxter. Över denna framställning ha *lantbruksstyrelsen* och *statens livsmedelskommission* den 9 oktober 1945 avgivit gemensamt utlåtande och däri förordat statsbidrag till bolaget med 10 000 kronor.

I detta sammanhang torde även få erinras att *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 31 augusti 1945 i samband med äskande av medel till bidrag till *Sveriges utsädesförening* hemställt om anvisande av ett belopp av 18 000 kronor för fortsättande av föreningens förädlingsarbeten med oljeväxter m. m.

II. Åtgärder för stödjande av odlingen av lin och hampa.

Genom beslut av 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 132; r. skr. nr 171) medgavs att lån till anläggande av lin- och hampberedningsanstalter finge beviljas från hemslöjdslånefonden. Till förstärkande av fonden anvisades för budgetåret 1940/41 å kapitalbudgeten ett anslag å 300 000 kronor. Riksdagen medgav tillika, att viss garanti finge lämnas rörande priserna för frö och oljelin. De ändrade bestämmelserna rörande lån från hemslöjdslånefonden utfärdades genom kungörelse den 21 juni 1940 (nr 605).

1940 års urtima riksdag (prop. nr 51; r. skr. nr 67) anvisade å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 till hemslöjdslånefonden ett anslag av 1 500 000 kronor. I samband härmed beslöts tillika att lämna linodlingen ytterligare stöd genom prisgaranti. Enligt detta beslut skulle priset på lindhalm under treårsperioden 1941—1943 för kvalitetsklass I garanteras utgöra 80 procent av inlösningspriset för råg av motsvarande års skörd, dock med den begränsning att statligt stöd icke skulle utgå med högre belopp än 200 kronor per hektar spånadslin. Vissa jämkningar i bestämmelserna om lån godkändes även av riksdagen. Kungörelse härom utfärdades den 22 november 1940 (nr 952).

Vid 1941 års riksdag (prop. nr 333; r. skr. nr 501) medgavs, att för uppförande av lin- och hampberedningsverk statsbidrag utan återbetalningsskyl-

dighet skulle kunna lämnas. Å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisades dels för sistnämnda ändamål ett anslag av 500 000 kronor och dels såsom förstärkning av hemslöjdslånefonden ett anslag av 1 500 000 kronor. Tillika medgav riksdagen, att prisgaranti för hamphalm finge lämnas. Detta beslut innebar, att priset på hamphalm under femårsperioden 1942—1946 för kvalitetsklass I garanterades utgöra 50 procent av inlösningspriset för råg av motsvarande års skörd, dock med samma begränsning som beslutats i fråga om linhalm. I anslutning till detta beslut utsträcktes tiden för garantien för linhalm t. o. m. år 1946. Vissa ändringar skulle även genomföras i fråga om bestämmelserna rörande lån från hemslöjdslånefonden. Kungörelser utfärdades den 13 mars 1942 dels beträffande dessa ändringar (nr 152) och dels angående statsbidrag för anläggande av lin- eller hampperedningsanstalter (nr 153).

Å riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisade 1942 års riksdag ett anslag av 1 000 000 kronor till hemslöjdslånefonden.

1943 års riksdag (prop. nr 2 och 344; r. skr. nr 20 och 474) har till bidrag till lin- eller hampperedningsanläggningar anvisat dels å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 ett anslag av 800 000 kronor och dels å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1943/44 ett anslag av 130 000 kronor. Härjämte ha (prop. nr 2 och 344; r. skr. nr 20 och 474) å sistnämnda tilläggsstater till förstärkning av hemslöjdslånefonden anvisats 3 000 000 respektive 600 000 kronor. Vid 1943 års riksdag (prop. nr 176; r. skr. nr 178) höjdes vidare maximibeloppet för statsbidrag till upprätthållande av garantipriset på lin- och hamphalm till 450 kronor per hektar för lin samt till 350 kronor per hektar för hampa. I samband härmed beslöt riksdagen att garantitiden skulle omfatta en period av fem år från amorteringstidens början för vederbörande beredningsanstalt, dock att garantitiden i intet fall finge utsträckas längre än till och med utgången av år 1950.

1944 års riksdag (prop. nr 103; r. skr. nr 314) anvisade för budgetåret 1944/45 ett anslag av 250 000 kronor till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till lin- eller hampperedningsanläggningar samt ett anslag av 1 400 000 kronor till hemslöjdslånefonden.

För budgetåret 1945/46 har riksdagen (skr. nr 177), med bifall till propositionen nr 201, anvisat dels till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till lin- eller hampperedningsanläggningar ett anslag av 145 000 kronor, dels till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å hamphalm ett anslag av 1 961 000 kronor och dels till hemslöjdslånefonden ett investeringsanslag av 400 000 kronor. Tillika har Kungl. Maj:t, i anslutning till vad i förenämnda proposition nr 201/1945 anförts beträffande frågan om anstånd för hampperedningsverken med fullgörande av intill den 1 juli 1946 förfallande amorteringar å ur hemslöjdslånefonden erhållna lån, genom beslut den 21 december 1945 medgivit dylikt anstånd tills vidare.

För närvarande finnas inom landet 8 lin- och hampperedningsanstalter. Av dessa ha 5 linberedningsanstalter och 2 hampperedningsanstalter påbörjat sin verksamhet under det att en sjätte linberedningsanstalt — i Mellansel — är under uppförande.

Här torde även få erinras om att Kungl. Maj:t genom beslut den 4 maj 1945 anbefallt lantbruksstyrelsen och kommerskollegium att gemensamt verkställa utredning rörande den omfattning, i vilken inhemska hampodling och hampperedning framdeles borde bedrivas.

I skrivelse den 31 augusti 1945 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om anvisande för budgetåret 1946/47 av ett anslag av 1 588 000 kronor till bidrag till stödjande av priset å linhalm och hamphalm. Över framställningen ha utlåtanden avgivits den 18 september 1945 av statens livsmedelskommission och den 1 oktober 1945 av statskontoret.

Sedermera har statens livsmedelskommission med utlåtande den 29 januari 1946 överlämnat en den 28 januari 1946 dagtecknad framställning från *statens linnämnd*, däri nämnden hemställt att för ifrågavarande ändamål måtte anvisas ett anslag av 1 300 000 kronor. Tillika har nämnden anhållit att, därest så ansåges nödvändigt, Sveriges hampodlareförening u. p. a. och Aktiebolaget hampperedning skulle beviljas anstånd med erläggandet av intill den 1 juli 1947 förfallande amorteringar å från hemslöjdslånefonden erhållna lån. Över denna framställning ha utlåtanden avgivits den 4 februari 1946 av statskontoret, den 5 februari 1946 av kommerskollegium och lantbruksstyrelsen gemensamt samt den 22 februari samma år av statens priskontrollnämnd.

III. Odling av gummiförande växter.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 258 framlagda förslag anvisade 1943 års riksdag (skr. nr 444) för budgetåret 1943/44 under elfte huvudtiteln ett reservationsanslag av 70 000 kronor till försöksodling av den gummiförande maskrosväxten *Taraxacum koksagys*. Odlingarna avsågos skola anförtros därav intresserade enskilda odlare, som förklarade sig villiga att med Svenska spannmålsaktiebolaget sluta kontrakt härom. För att stimulera till odling av här avsett slag förutsattes odlarna skola erhålla bestämda priser för levererat frö till blivande utsäde och för levererad rot, varur gummi utvanns. Vidare skulle odlarna garanteras viss ersättning för det fall, att beräknad rotskörd icke uppnåddes, dock endast under förutsättning att odlingen skett med iakttagande av för densamma givna anvisningar.

Genom beslut den 25 februari 1944 uppdrog Kungl. Maj:t åt industrikommissionen att i samråd med lantbruksstyrelsen vidtaga de åtgärder, som kunde befinnas erforderliga för bedrivande under år 1944 av försöksodling av gummiförande växter i huvudsaklig överensstämmelse med ett av lantbruksstyrelsen framlagt förslag, innebärande bland annat, att den vetenskapliga ledningen av försöksodlingen och arbetet med förädling av koksagysen skulle uppdragas åt Sveriges utsädesförening. Vidare ställde Kungl. Maj:t till kommissionens förfogande från det under elfte huvudtiteln anvisade anslaget till Vissa utredningar och undersökningar ett belopp av 35 000 kronor för bestridande av kostnaderna för försöksodlingarna.

Sedermera anvisade Kungl. Maj:t genom beslut den 25 augusti 1944 till kommissionens förfogande från nämnda anslag ett belopp av ytterligare 30 000 kronor, att av kommissionen användas för bestridande av utgifter under tiden intill den 1 mars 1945 för fortsatta odlingsförsök och förädlingsarbeten med koksagysväxten i huvudsaklig överensstämmelse med en av Sveriges utsädesförening uppgjord arbetsplan.

Härefter har 1945 års riksdag (skr. nr 24), med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 2, bil. 10 p. 1, framlagda förslag, å tilläggstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under elfte huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 107 500 kronor till odling av gummiförande växter. Av sagda belopp avsågos dels 30 000 kronor för fullföljande av det av Sveriges utsädesförening vetenskapligt bedrivna arbetet med odlingsförsök och förädlingsverksamhet av koksagys under tiden 1 mars—30 augusti 1945, dels 37 500 kronor för vissa försöksodlingar med koksagys sommaren 1945, och dels 40 000 kronor för konstruktion och utprovning av en planteringsmaskin för ifrågavarande växt.

I skrivelse den 12 september 1945 har *statens industrikommission* hemställt, att för fortsattande av ifrågavarande försök med och odlande av koksagys måtte anvisas ett anslag av 175 000 kronor. Över framställningen har lantbruksstyrelsen den 25 september 1945 avgivit utlåtande.

I samband härmed torde anmälas, att *industrikommissionen* i skrivelse den 28 november 1945 meddelat, att förenämnda anslag å 107 500 kronor syntes komma att behöva överskridas med ett belopp, som kunde uppskattas till omkring 22 000 kronor. Sedermera har kommissionen i en den 8 februari 1946 dagtecknad promemoria angivit nämnda belopp till högst 35 000 kronor.

Vidare har *överbefälhavaren* i skrivelse den 7 februari 1946 gjort framställning om anvisande till industrikommissionen av ett anslag å 51 000 kronor till ifrågavarande verksamhet, därvid fogats viss inom kommissionen verkställd utredning i ämnet.

IV. Föredraganden.

Föredraganden, statsrådet Sträng, har — efter redogörelse för inkomna framställningar i ärendet samt däröver avgivna yttranden — anfört och föreslagit följande:

»De åtgärder, statsmakterna under krisåren i olika avseenden vidtagit till stöd för odlingen av oljeväxter, ha främst varit betingade av nödvändigheten att dessa år driva fram en ökad inhemsk odling av dylika växter för att på så sätt uppväga de till följd av avspärrningen starkt minskade möjligheterna till import av fettämnen och kraftfodermedel. I stort sett torde stödåtgärderna även kunna sägas ha fyllt sitt ändamål, då desamma bidragit till uppkomsten av en betydande odling av oljeväxter inom landet och därigenom i icke oväsentlig grad underlättat försörjningen med nyssnämnda

produkter. Emellertid synes det, såsom livsmedelskommissionen framhållit, med hänsyn till nuvarande försörjningsläge i fråga om matfett önskvärt, att oljeväxter odlas i rätt stor omfattning även under år 1946. Det torde förden skull vara nödvändigt att jämväl under detta år upprätthålla det stöd, som lämnats ifrågavarande odling. Härvid torde stödåtgärderna i huvudsak böra givas samma utformning som hittills kommit till användning. Sålunda bör i fråga om den odling, som kommer till stånd under år 1946, garanteras ett visst pris per kilogram våroddat oljeväxtfrö, medan beträffande höstraps och höstrybs av 1947 års skörd bör fastställas ett högsta garantipris. Däremot synes något garantipris å fröer av hampa och solros icke behöva fastställas för innevarande år, då såsom livsmedelskommissionen anfört dessa slags fröer hittills blott i ringa omfattning använts för framställning av olja.

I fråga om garantiprisernas storlek anser jag mig i huvudsak kunna biträda livsmedelskommissionens förslag, vilket innefattar vissa prissänkningar i förhållande till år 1945. Garantipriserna per kilogram vårsått till oljefabriker-na levererat frö med 9 procent vattenhalt torde alltså böra fastställas till 89 öre för frö av vårraps, 77 öre för frö av vitsenap, 84 öre för frö av Fiskeby senap och 95 öre för frö av vallmo. Garantipriset för linfrö synes dock, med hänsyn till att, enligt vad kommissionen numera upplyst, importsvårigheter uppkommit, böra bestämmas till 75 öre. Enligt vad kommissionen anfört skulle odlarna vid nämnda garantipriser kunna påräkna samma ersättning för frö med 18 procent vattenhalt av vårraps och vitsenap som utgått innevarande produktionsår. Garantipriset för frö av höstraps och höstrybs av 1947 års skörd synes icke böra överstiga 85 öre per kilogram. Härjämte torde livsmedelskommissionen för att eventuellt uppkommande överskottspartier av hampfrö och solrosfrö skola kunna tillgodogöras för oljeutvinning böra äga befogenhet att föranstalta om inlösen av dessa fröslag till pris, som med hänsyn till oljehalten i fröna motsvarar högst garantipriset för vårraps eller sålunda 89 öre per kilogram. Hinder torde emellertid icke böra möta mot att i fråga om icke kontraktsodlade fröpartier fastställas inlösningspriser, vilka understiga de priser, som i anslutning till vad jag i det föregående förordat böra utgå till kontraktsodlare.

Organisationen av odlingen av de egentliga oljeväxterna synes även under det kommande produktionsåret böra handhas av Sveriges oljeväxtodlares centralförening, medan organisationen av odlingen av spånadslin torde böra ombesörjas av linberedningssammanslutningarna samt Riksförbundet lin och hampa.

Även för nästa budgetår torde för förädlings- och försöksverksamhet med oljeväxter m. m. böra anvisas ett anslag av 35 000 kronor. Liksom under innevarande budgetår synas av anslaget 18 000 kronor böra avses för Sveriges utsädesförening och 10 000 kronor för Algot Holmberg & söner aktiebolag, medan återstående 7 000 kronor torde böra utgå till statens livsmedelskommission. De förluster, som kunna komma att uppstå i anslutning till 1946 års oljeväxtodling, böra liksom fallet varit under år 1945 täckas med anlitan-de av livsmedelskommissionens clearingkassa för fettvaror. Clearingkassans

medel torde även i den mån så prövas erforderligt få tagas i anspråk för utlämnande av förskott till inlösen av oljeväxtfrö.

Bemyndigande torde böra inhämtas av riksdagen att vidtaga åtgärder för stödjande av odlingen av här ifrågavarande kulturväxter i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag nu förordat. Jag förutsätter, att, därest några större förskjutningar i försörjningsläget skulle inträffa, Kungl. Maj:t må äga befogenhet att vidtaga erforderliga jämkningar i stödåtgärderna.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen ha statsmakterna under krisåren lämnat även odlingen av lin och hampa samt beredningen därav ett avsevärt stöd, vilket bland annat fått formen av prisgarantier för odlarna av dessa växtslag. På grundval av denna statsgaranti ha medel hittills använts för bidrag till stödjande av priset å hamphalm av 1942—1944 års skördar, medan däremot någon motsvarande medelsanvisning beträffande linhalm hittills icke behövt ifrågakomma.

Emellertid giver vad statens linnämnd i föreliggande framställning anfört vid handen dels att de båda hampberedningsföretagen icke torde bliva i stånd att erlægga den 31 december 1946 förfallande amorteringar å ur hemslöjdslånefonden erhållna hampberedningslån, dels ock att två av linodlareföreningarna den 30 juni 1945 redovisat förlust å rörelsen. Härtill kommer att man under förutsättning av att en prissänkning på hamptåga och hampblånor genomföres i fråga om hampberedningsföretagen dessutom får räkna med ett driftunderskott för innevarande produktionsår. Med hänsyn till dessa förhållanden har linnämnden hemställt, att såsom bidrag till stödjande av priset å linhalm och hamphalm av respektive 1944 och 1945 års skördar måtte anvisas ett anslag å tillhoppa 1 300 000 kronor. Såvitt angår det för stödjande av priset på linhalm av 1944 års skörd avsedda beloppet torde nämndens anslagsberäkning stå i full överensstämmelse med innebörden av förberörda statsgaranti. Jag tillstyrker därför att medel anvisas för sistnämnda ändamål. Däremot torde frågan om anvisande av medel för täckande av den förlust, som enligt vad nyss nämnts eventuellt kan uppkomma å hampberedningsföretagens rörelse innevarande produktionsår, icke böra i nu förevarande sammanhang upptagas till närmare övervägande, utan torde jag framdeles ånyo få anmäla detta spörsmål, då förhållandena på ifrågavarande område bättre kunna överblickas. På grund av vad jag sålunda anfört torde å riksstaten för nästa budgetår under nionde huvudtiteln böra uppföras ett reservationsanslag av 610 000 kronor för stödjande av priset på linhalm av 1944 års skörd. Härvid har jag emellertid förutsatt, att vad av det för innevarande budgetår till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å hamphalm anvisade reservationsanslaget kan komma att kvarstå odisponerat — enligt vad linnämnden uppgivit 17 800 kronor — jämväl får användas för nu avsedda ändamål. Det av mig sålunda förordade anslaget torde böra benämnas Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å linhalm.

Därest så skulle befinnas nödvändigt för hampberedningsföretagens fortsatta bedrivande torde dessa böra beredas viss lättnad i gällande villkor för

ur hemslöjdslånefonden erhållna hamperedningslån. I avbidan på resultatet av den pågående utredningen rörande hampodlingens och hamperedningens framtida omfattning synes dylik lättnad såsom linnämnden föreslagit i likhet med föregående år lämpligen böra medgivas i form av anstånd tills vidare med erläggande av intill den 1 juli 1947 förfallande amorteringar å nyssnämnda lån, ehuru fortsatt amortering enligt hittillsvarande plan utgjort förutsättningen för fastställandet av de förut omförmälda odlingsbidragen.

Vad angår odlings- och försöksverksamheten med koksagys synes denna fråga numera ha kommit i ett annat läge. Det torde knappast för närvarande finnas anledning att söka driva fram ifrågavarande försöksverksamhet i det hastiga tempo som ansågs nödvändigt under det kriget pågick. Med hänsyn härtill anser jag mig icke kunna förorda, att ytterligare medel till förevarande ändamål anvisas i den omfattning som i de föreliggande framställningarna ifrågasatts. Enligt min mening synes tills vidare huvudsakligen den av Sveriges utsädesförening vetenskapligt bedrivna försöks- och förädlingsverksamheten med koksagys böra ytterligare fullföljas. Härigenom torde även möjligheter skapas för att ett lämpligt material skall stå till förfogande, därest ett återupptagande av odlingen av koksagys framdeles skulle befinnas påkallat. För detta ändamål torde det vara tillfyllest att ett belopp av 30 000 kronor ställes till förfogande. Härjämte synes i anslutning till vad industrikommissionen anfört böra beräknas ytterligare ett belopp av 35 000 kronor till täckande av kostnaderna för vissa tidigare gjorda utgifter. Sammanlagt skulle sålunda erfordras ett belopp av (30 000 + 35 000 =) 65 000 kronor. Å riksstaten bör alltså för budgetåret 1946/47 under nionde huvudtiteln upptagas ett reservationsanslag av nyssnämnda storlek. Anslaget synes liksom förut böra benämnas Odling av gummiförande växter.»

Kungl. Maj:ts föreliggande proposition innehåller förslag till fortsatt stöd åt oljeväxt- samt lin- och hampodlingen ävensom åt försöks- och förädlingsverksamheten med koksagys. Utskottet som med hänsyn till nuvarande försörjningsläge funnit ifrågasatta stödåtgärder lämpligt avvägda, anser sig böra tillstyrka att i anslutning härtill äskade medel anvisas till belopp som angivits i propositionen.

Utskottet.

Då syftet med motionen II: 292 synes bliva tillgodosett genom vad utskottet sålunda tillstyrkt, torde någon riksdagens åtgärd icke påkallas med anledning av motionärernas hemställan.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må

1) medgiva, att stöd för odling av de i det föregående omförmälda kulturväxterna må ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med av föredragande statsrådet uppdragna riktlinjer,

2) å riksstaten för budgetåret 1946/47 under nionde huvudtiteln anvisa

Jordbruksutskottets utlåtande nr 10.

a. till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter ett reservationsanslag av 35 000 kronor,*

b. till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å linhalm ett reservationsanslag av 610 000 kronor,*

c. till *Odling av gummiförande växter ett reservationsanslag av 65 000 kronor;*

B. att motionen II: 292 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 mars 1946.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se utlåtande nr 9.
